

Høringssvar til udkast til Analyseforudsætninger til Energinet 2026

Business Region North Denmark (BRN) takker for muligheden for at afgive høringssvar til Analyseforudsætninger til Energinet 2026. BRN anerkender det omfattende arbejde bag analyseforudsætningerne.

BRN finder imidlertid anledning til at pege på en række metodiske udfordringer. Da analyseforudsætningerne udgør et centralt grundlag for planlægningen af den fremtidige energinfrastruktur, er det afgørende, at de i tilstrækkelig grad afspejler det samlede potentiale for elektrificering og grøn omstilling. Efter BRN's vurdering er der risiko for, at dele af datagrundlaget undervurderer fremtidige behov i områder, hvor manglende netkapacitet allerede i dag hæmmer udviklingen.

BRN er et erhvervspolitisk samarbejde mellem de 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland. Formålet er at styrke rammevilkårene for vækst, udvikling og jobskabelse i Nordjylland gennem fælles strategiske indsatser. En velfungerende og fremtidssikret energinfrastruktur er en central forudsætning for dette arbejde.

Risiko for en reaktiv netplanlægning

BRN noterer sig, at en række af fremskrivningerne i betydeligt omfang bygger på eksisterende projektpipelines, nettilslutningsanmodninger og allerede kendte projekter. Denne tilgang indebærer en risiko for, at analyseforudsætningerne i højere grad afspejler de projekter, som allerede er modne og synlige i systemet, frem for det samlede udviklingspotentiale, som følger af elektrificeringen af samfundet og de nationale klima- og energimål.

AF26 beskriver et energisystem med markant stigende elforbrug som følge af blandt andet elektrificering af industrien, produktion af brint, datacentre, store varmepumper og CO₂-fangst. Netop derfor bør analyseforudsætningerne understøtte en planlægning af infrastrukturen, der ikke alene tager udgangspunkt i kendte projekter, men også i de behov, som forventeligt vil opstå som følge af den grønne omstilling.

BRN finder i den forbindelse anledning til at pege på et metodisk problem omkring undertrykt efterspørgsel. I områder med begrænset netkapacitet vil virksomheder og projektudviklere ofte afvente afklaring om netadgang, før de investerer i udvikling og modning af projekter. Dermed risikerer potentielle elektrificeringsprojekter aldrig at indgå i de projektpipelines, som analyseforudsætningerne bygger på.

Konsekvensen kan blive, at områder med kapacitetsudfordringer fremstår med et lavere fremtidigt behov end det reelt er tilfældet. Analyseforudsætningerne risikerer dermed at blive selvforstærkende: Områder med tilstrækkelig netkapacitet genererer flere modne projekter og synlig aktivitet, mens områder med kapacitetsmangel fremstår med et mindre behov, fordi projekterne aldrig udvikles tilstrækkeligt til at blive registreret i datagrundlaget.

Derfor bør analyseforudsætningerne understøttes af et bredere vidensgrundlag end de eksisterende projektpipelines alene.

Kommunale og regionale data kan styrke analyseforudsætningerne

Erfaringerne fra Nordjylland viser, at energiprojekter kan forsinkes eller sættes på pause som følge af manglende netkapacitet, og at virksomheder kan have vanskeligt ved at udvide eller elektrificere produktionen, selv om der eksisterer et betydeligt udviklingspotentiale. Flere nordjyske kommuner peger på, at usikkerhed om nettilslutning i sig selv påvirker investeringsbeslutninger og projektudvikling.

Denne problemstilling forstærkes af, at analyseforudsætningerne overvejende opgøres på DK1- og DK2-niveau. Herved kan væsentlige regionale forskelle i udviklingen af elforbrug, elproduktion og netkapacitet blive udvasket. Det kan føre til, at lokale udviklingstendenser og konkrete projektmodninger ikke i tilstrækkelig grad afspejles i det datagrundlag, som den langsigtede netplanlægning bygger på.

Aalborg Universitet peger tilsvarende i sit høringssvar til AF26 på behovet for en stærkere regional opdeling af analyseforudsætningerne samt en bedre håndtering af undertrykt efterspørgsel. Universitetet anbefaler blandt andet en mere systematisk inddragelse af kommunale data og netvirksomhedernes tilslutningsdata i analysegrundlaget.

BRN har tidligere peget på behovet for en stærkere regional forankring af datagrundlaget. I sit høringssvar til Analyseforudsætninger til Energinet 2025 fremhævede BRN, at en dataindsamling blandt de elleve nordjyske kommuner viste et potentiale på mellem ca. 8 GW og 13 GW solenergi samt mellem ca. 1,2 GW og 1,8 GW landvind alene i Nordjylland. BRN bemærkede samtidig, at disse tal lå på et niveau, som gav anledning til at stille spørgsmål ved sammenhængen mellem de kommunale forventninger og de samlede fremskrivninger for DK1. På den baggrund efterspurgte BRN en tættere koordinering mellem kommunerne og Energistyrelsen om datagrundlaget for de analyser, der ligger til grund for den langsigtede infrastrukturplanlægning.

Kommunerne besidder væsentlig viden om planlagte energi- og industriparker, VE-projekter, erhvervsudvikling, PtX-anlæg, CO₂-fangstprojekter, havneudvikling og øvrige elektrificeringsinitiativer, som ofte ikke fremgår af de nationale databaser på et tidligt tidspunkt.

BRN anbefaler derfor, at Energistyrelsen i højere grad inddrager kommunale og regionale data i udarbejdelsen af analyseforudsætningerne og undersøger mulighederne for at belyse den efterspørgsel, som ikke fremgår af de eksisterende projektpipelines. Dette vil bidrage til et mere retvisende billede af de geografiske forskelle i udviklingen og styrke grundlaget for Energinets langsigtede netplanlægning.

Forudsigelighed er afgørende for investeringer og projektudvikling

Flere nordjyske kommuner peger på, at manglende forudsigelighed om fremtidig netkapacitet og tilslutningstidspunkter i sig selv kan være en væsentlig barriere for investeringer, elektrificering og projektudvikling. For virksomheder og projektudviklere er det ikke kun afgørende, om den nødvendige netkapacitet etableres, men også hvornår kapaciteten forventes at være til rådighed. Manglende klarhed om tidshorisonter for nettilslutning gør det vanskeligt for virksomheder og projektudviklere at planlægge investeringer, indgå aftaler og træffe endelige investeringsbeslutninger.

Flere kommuner efterspørger derfor større gennemsigtighed om udviklingen i netkapaciteten og de forventede muligheder for nettilslutning. Dette er afgørende for, at kommuner og virksomheder kan planlægge investeringer, elektrificering og erhvervsudvikling på et oplyst grundlag.

BRN finder derfor, at analyseforudsætningerne bør understøtte et mere fælles og transparent vidensgrundlag for Energistyrelsen, Energinet, netselskaber, kommuner og virksomheder. En tættere kobling mellem analyseforudsætningerne, kommunale udviklingsplaner og den langsigtede netplanlægning vil styrke mulighederne for at planlægge investeringer, elektrificering og erhvervsudvikling på et mere forudsigeligt grundlag

Fleksibilitet kan supplere, men ikke erstatte netudbygning

BRN finder det positivt, at AF26 tillægger batterier og fleksibelt forbrug en stigende rolle i energisystemet. Fleksibilitet, lagring og samplacering af produktion og forbrug kan bidrage til en bedre udnyttelse af den eksisterende netkapacitet og understøtte integrationen af vedvarende energi.

Flere nordjyske kommuner peger ligeledes på behovet for at undersøge mulighederne for fleksible tilslutningsaftaler, etapevis tilslutning og mere aktiv anvendelse af belastningsdata.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at fleksibilitetsløsninger ikke kan erstatte behovet for fysisk netudbygning i områder, hvor kapacitetsbegrænsningerne allerede er strukturelle. Bedre kapacitetsudnyttelse og netudbygning bør derfor ses som komplementære løsninger, der skal gå hånd i hånd.

Afsluttende bemærkninger

BRN anerkender Analyseforudsætningerne som et vigtigt grundlag for planlægningen af Danmarks fremtidige energiinfrastruktur. Erfaringerne fra Nordjylland viser imidlertid, at manglende netkapacitet og manglende forudsigelighed allerede i dag påvirker elektrificering, erhvervsudvikling og realiseringen af energiprojekter.

BRN finder derfor, at analyseforudsætningerne i endnu højere grad bør understøtte en fremadskuende og geografisk retvisende planlægning af energiinfrastrukturen. Dette forudsætter, at kommunale og regionale udviklingsperspektiver i højere grad indgår i datagrundlaget, at undertrykt efterspørgsel belyses, og at der skabes større gennemsigtighed om den forventede udvikling i netkapaciteten.

Et styrket vidensgrundlag vil bidrage til, at Energinet, netselskaber, kommuner og virksomheder kan træffe beslutninger på et mere oplyst og forudsigeligt grundlag og dermed understøtte realiseringen af Danmarks klima-, energi- og erhvervspolitiske mål.

Med venlig hilsen

Christine Lunde

Sekretariatschef

Business Region North Denmark